

Datum: 27 mei 2024

Betreft: inspreektekst commissie Economie en Energie d.d. 29 mei 2024

Ingediend door: Energie Samen Zuid-Holland (namens de leden)

Geachte leden van de commissie,

Mijn naam is Menno van der Woude. Ik spreek in namens Energie Samen Zuid-Holland, het netwerk van Zuid-Hollandse energiecoöperaties en -initiatieven. Met ons projectbureau ondersteunen wij de ca. 90 bewonersinitiatieven in de provincie met het realiseren van duurzame energieprojecten in lokaal eigendom.

De Routekaart Energie en de aanpassingen in beleid van windenergie laten zien dat de Provincie haar verantwoordelijkheid neemt als het gaat om het halen van de RES-biedingen in Zuid-Holland. Wij juichen dat van harte toe.

Tegelijkertijd maken we ons zorgen. Het is bekend dat lokaal eigendom voor versnelling van realisatie van energieprojecten zorgt en dus voor het halen van de RES-biedingen. In de praktijk zien we echter dat lokaal eigendom óf een onbekend begrip is, óf onvoldoende geborgd is in beleid.

Lokaal eigendom betekent dat de omgeving – omwonenden en bedrijven – mede-eigenaar is van energieprojecten, zoals zonneparken en windmolens. Iedereen uit de omgeving kan meedoen, en heeft een stem in het proces. De baten van de opwek vloeien terug naar de lokale omgeving in plaats van naar buitenlandse investeerders.

Energiecoöperaties organiseren omwonenden binnen een lokaal vertrouwd en democratisch model. Dit zorgt voor vertrouwen, acceptatie en versnelling van duurzame energieprojecten. Ze zijn daarom bij uitstek de partij om projecten in lokaal eigendom mee te realiseren.

Op de vergadering van vandaag staan 2 ingekomen stukken waarover wij namens onze leden graag willen inspreken. De eerste is:

Ingekomen stuk 9: Brief GS over de Regionale Energie Strategie Elektriciteit

We doen 4 aanbevelingen om te zorgen dat lokaal eigendom kan functioneren als aanjager van een rechtvaardige energietransitie:

- Maak explicieter wat u bedoelt met lokaal eigendom. Projecten moeten open en democratisch georganiseerd zijn en iedereen in de omgeving moet eraan kunnen meedoen. Eigendom van groepen lokale grondeigenaren of bedrijven kwalificeert nadrukkelijk *niet* als lokaal eigendom.
- Betrek de omgeving, inclusief de energiecoöperaties, in een vroeg stadium bij het aandragen van nieuwe zoekgebieden en sta open voor nieuwe projecten buiten aangewezen zoekgebieden.
- Uit onderzoek van NPRES en Energie Samen is gebleken dat in veel gemeentelijke beleidskaders lokaal eigendom onvoldoende is geborgd. Gebruik uw positie als Provincie om gemeenten te stimuleren dit goed en spoedig vast te leggen.

- In 2025 komt er een herziening van het provinciale Omgevingsbeleid. Wij bevelen dringend aan om lokaal eigendom hier sterker in te verankeren dan in de huidige versie het geval is.
 - *Eis 50% lokaal eigendom en streef naar 100% lokaal eigendom.*

Ingekomen stuk 7: Brief GS met reactie op PARK-advies Energiewegen

Wij onderschrijven het belang van een zorgvuldige, integrale en samenhangende aanpak van energieprojecten langs de infrastructuur uit het PARK-advies. Maar we plaatsen ook een kanttekening bij adviespunt 5. Kort gezegd staat daarin: *Bundel de energie. Energiewegen zijn niet dé oplossing voor de voortgang van de RES, kijk uit voor kruimelwerk, kies voor grote, samenhangende, kansrijke oplossing.*

Energieprojecten langs infrastructuur dragen zeker bij aan halen van de RES-doelen. Maar de doorlooptijd van deze projecten, zeker als ze gebundeld worden, is lang, terwijl er juist snelheid nodig is in ~~voor~~ de voortgang van de RES. Het realiseren van deze projecten met lokaal eigendom vergroot de acceptatie en betrokkenheid van de omgeving en versnelt de realisatie.

Wij vragen de provincie als (samenwerkings)partner in RES en OER daarom:

- Zet u ervoor in dat deelprojecten van energiewegen en het OER programma zo snel mogelijk starten, omdat het juist deze deelprojecten zijn waar lokale energiecoöperaties bij betrokken kunnen worden;
- Stel als voorwaarde dat minimaal 50% lokaal eigendom bij alle energiewegen en OER-projecten geborgd is;
- Betrek bij de grotere, gemeentegrens-overschrijdende energiewegprojecten de regionaal samenwerkende energiecoöperaties, zodat 100% lokaal eigendom mogelijk is.

Graag helpen en ondersteunen wij als Energie Samen Zuid-Holland (samen met onze leden) de Provincie hierbij.

Dank u wel.